

Commissie Milieu & Bosbeheer

Sprekers

Patrick Engels: Houtvester ANB

Ludo Lauwen: boswachter ANB (Kempense Heuvelrug)

Kris Rombouts: boswachter ANB (Hoge Rielen en Tielenkamp)

Kristof Sprengers: Provinciale Groendomeinen

Dennis Berkman: Bosgroep Kempen Noord vzw

Aanwezig ; Ward Kennes, Rob Guns, Jeroen Van de Water, Tim Vanneste, Rita Thijs, Marleen Verbeeck, Robby Diels, Walter Van Baelen, Jan Biermans, Loes Boonen, Stien Buts, Erwin Loos, Bart Sas, Bieke Van Ballaer, Jo Van de Water, Jef Van Hemelen, Maria Van Laer, Marcel Van Mechelen

Verontschuldigd; Guy van de Perre, Gert Storms, Sumati Adriaensen, Guy Peeters, William van der Vennet, Bart Van Ossel

Verslag

Patrick Engels over het Bosareaal Kasterlee

Totale bosoppervlakte Kasterlee : 2100ha

Bosindex: 31%

Openbare bossen (inclmilitair domein): 1200 ha

Private bossen: 900 Ha

In 2012 –2017: 74 ontbossingen voor 16,1 ha
waarvan:

- 8,47 ha in agrarisch gebied,
- 6,05 ha in woongebied
- 1,34 ha in recreatiegebied

Er kwam 1 ha bij

Twee grootste gebieden onder het beheer van ANB:

- Tielenkamp
- De Hoge Rielen
- De Hoge Mouw (bevat stukken van de kerkfabriek)
+- 100 ha
- Gemeentebossen op de Kempense Heuvelrug
+- 40 ha

Duurzaam bosbeheer = een bos dat voldoet aan bepaalde criteria

Deze criteria zijn recentelijk herzien in 2008

- Juridisch: wetgeving naleven

- Sociaal-cultureel
- Productie- economisch
- Behoud en bescherming milieu:
bv. geen gebruik pesticide
- Behoud en bevordering biologische diversiteit:
dit bevat creatie van open plekken en aanwezigheid van dood hout
- Planmatig en controleerbaar beheer via beheerplan

Nieuwe natuurbeheerplannen

Beheerplan van type 1, type 2, type 3 en type 4

- Ecologie: abiotiek/biodiversiteit/natuurstreefbeelden
- Sociaal: recreatief medegebruik/landschap en erfgoed
 - o In de Hoge Rielen en de Slapende Reus zijn werken aan de gang m.b.t. erfgoed
- Economisch: hernieuwbaar en duurzaam

Wetgeving

Europees: Natura 2000: Europese Natuurdoelen per deelgebied / Instandhoudingsdoelstellingen

Vlaams:

- Natuurdecreet en Bosdecreet
- Wetgeving Onroerend Erfgoed, Landschappen
- Gewestplannen en bestemmingsplannen
- Natuurrichtplan

Natuurrichtplan: Een natuurrichtplan is een document dat aangeeft wat op het vlak van natuurbehoud voor een specifiek gebied wordt beoogd (leidraad)

Bosbeheerplan: Een bosbeheerplan geeft aan waar je met het beheer van het bos heen wil voor de komende 20 jaar.

In een beheerplan geef je aan welke ecologische, economische en sociaal-recreatieve doelstellingen je wilt bereiken en welke werkzaamheden en ingrepen daarvoor nodig zijn.

Kris Rombouts over de Hoge Rielen en Tielenkamp

In de huidige situatie heeft de grove den de bovenhand.

Op lange termijn, dwz over 50 jaar, wordt gestreefd naar gemengd bos.

Deze werden in het verleden om economische redenen aangeplant voor de steenkoolindustrie. Nu willen we meer eiken, berkenbomen omdat deze beter zijn voor de natuur. Op een aantal locaties willen we toch homogene dennenbossen bestendigen. We wensen immers ook het twintigste - eeuwse karakter van de Hoge Rielen te behouden.

Een natuurlijk proces tot omvorming duurt erg lang. Wij versnellen dit proces door kappingen.

Concrete acties:

In de Goorkens gaat een stuk wilgenbos en een stuk weg.

In 2021 is het oostelijk deel aan de beurt om dunningen door te voeren.

Tielenkamp

Hier vindt de Paaswandeling plaats, iedereen is uitgenodigd om ter plekke een kijkje te nemen.

Bosomvorming van grove den naar een gemengd bos. Er schieten in deze nieuwe bosgeneratie 100 000 nieuwe bomen uit de grond. Deze worden op termijn uitgedund.

In Januari was heel wat windval. Dit is gedeeltelijk opgeruimd: zo'n 800 kuub.

Hout dat verkocht wordt gaat in een houtfonds. Dit wordt gebruikt voor o.a. schapenbegrazing,

Historisch was op dit gebied enorm veel heidegebied. Dit is later verdwenen en omgevormd tot een dennenbos. We willen gedeeltelijk terugkeren naar een heidegebied. Hoeveel heide hersteld wordt, is een keuze die gemaakt wordt op basis van gegevens. De heidewerken werpen hun vruchten af: het aantal broedvogels is enorm gestegen.

Concrete acties:

Bij de Mazelse akkers wordt een dunning doorgevoerd.

Nieuw beheersplan (630 ha):

- Goedkeuring verkenningnota
- Inventarisatie
 - o Historiek
 - o Abiotiek
 - o Biodiversiteit
- Expertenadvies ecohydrologie
- Hydrologische herstelmaatregelen
 - o Vennenzone
 - o Calievallei

Kaliebeekvallei:

We willen hier een vernatting doorvoeren door grachten te dichtten, maar hierdoor stijgt ook de grondwaterspiegel in landbouwgebied. Dit kan opgelost worden door ten noorden van het natuurgebied een gracht te graven.

Ludo Lauwe over de Kempense Heuvelrug

Concrete acties:

- Slopen van 13 weekendverblijven. Uitvoering voorzien in het voorjaar 2019.
- Aanmaak open dreven
- Creatie van mantel -zoomvegetaties langs bospaden. Uitvoering voorjaar 2019. (?)
- Retiesheike 2019: creatie open plek 1 ha, dunning 13 ha. Kapping voorzien 2019-2020.

Dennis Berkmans over Bosgroep Kempen Noord vzw

Taak bosgroep:

Contact met boseigenaars van privaat bos

Actief gaan naar boseigenaars om hen warm te maken voor een actief bosbeheer

Nieuw bos creëren is een moeizaam proces: we moeten hiervoor rekenen op engagement van eigenaars om hun eigendom om te zetten in bosgrond.

Om de 6 jaar is er opvolging van private bossen per regio. Er wordt een brief opgemaakt en een wandeling georganiseerd waarbij eigenaars geïnformeerd worden over hun bos binnen de natuurlijke omgeving. Bij voldoende interesse vanuit verschillende eigenaren worden bepaalde uitvoeringen gedaan.

Concrete acties:

- Zomer '19: Kaalkap 2,5 ha Balderij
- 2020 witte Bergen, Kempense heuvelrug
- 2020 Reties Heike: Kaalkap, corridor en bosrand in functie van heikikker
- 2021 ten noorden van Lichtaartsebaan: Smallenbroek, Rulheide, Zandhoef, Hoge Rielen
- 2022 ten zuiden van Lichtaartsebaan
- 2023 Rees- Boekwijtbaan + De Hoeven (Reties Heiken)
- 2024 Vorsel – de Kluis

Kristof Sprengers over de Hoge Mouw

Geen grote kappingen meer.

Werken in verband met de Slapende reus: hondenwei wordt verplaatst, aanleg banken, schapenbegrazing op de nieuwe heidegronden om deze te onderhouden.

Vragen

Marcel Van Mechelen: 70 kapmachtigingen, waarover gaat dit?

Antwoord Patrick Engels: Dit gaat meestal om dunningen die de kans geven aan resterende bomen om te groeien.

Jef Van Hemelen: Corsicaanse den, dit is een exotische soort. Worden ze bestreden?

Dit is een soort die we niet systematisch bestrijden. Wel wanneer we moeten kiezen tussen inheemse en exotische soorten.

Marcel Van Mechelen: dunning in militair domein: wat houdt dit in?

Bij de Mazelse akkers wordt een dunning doorgevoerd.

Marcel Van Mechelen: eindkap: wat moet ik hieronder verstaan?

In een heel jonge fase staan enkele 10 000 jonge boompjes per ha. Oudere bossen bevatten enkele honderden bomen per ha. Deze omschakeling gebeurt of op natuurlijke wijze, of door dunningen. Hierbij worden de meest gewenste bomen geselecteerd om te blijven. We doen deze dunningen om de 8 of 9 jaar in dezelfde bossen.

Bij eindkap is het steeds de bedoeling om op deze oppervlakten bos te behouden.

Rita Thijs: zo kan het dus voorkomen dat in een bosgebied een open plaats staat, dat wel tot bos gerekend wordt.

Dit klopt. Ook in oerbossen komen open plekken voor.

Maria Van Laer: Dit wordt een 'laar' genoemd.

Rita Thijs: vraag over beheersplan: mensen moeten goedkeuringen vragen voor kappingen. Hoe gebeuren de controles op de bosbeheersplannen?

Er is zeker controle. Hoe frequent deze uitgevoerd worden moet hij navragen. In geval van subsidies worden na 3 tot 5 jaar controles uitgevoerd voor de volledige subsidie uitgevoerd wordt.

Marcel Van Mechelen: De gemeente heeft hierin geen kapittel?

Jawel, de gemeente moet alles eerst goedkeuren. Er wordt geen kapping uitgevoerd zonder toestemming van de gemeente. De bomen worden openbaar verkocht op stam.

Rita Thijs: Hoe vaak gebeurt het dat een gemeente zich verzet tegen een kapping?

Dit kan altijd voorvallen. Het gebeurt af en toe dat een gemeente vraagt om uitstel, of bijkomende wandelpaden eist.

Ward Kennes: er is een verschil tussen wat naar de gemeenteraad of naar het college gaat. Deze kapmachtigingen vallen niet onder de bevoegdheid van de gemeenteraad.

Bart Sas: kan bij de goedkeuring van de zesjaarlijkse evaluatie van het bosbeheerplan de doelen bijgesteld worden?

Dan vraagt dit een nieuw beheerplan. Kleine aanpassingen, zoals bv. 2 ha open plekken ergens anders dan voorzien, zijn zeker mogelijk.

Van Mechelen: Zijn we niet teveel heidegebied aan het creëren?

We gaan naar 10 à 15% open ruimte in onze bossen. Stilaan wordt ook zichtbaar waar we hiermee naartoe willen. Ze worden begraaasd door schapen en goed onderhouden. deze gebieden met arme vegetatie zijn belangrijk voor bepaalde diersoorten zoals de leeuwerik. Een gevarieerd bos heeft een grotere overlevingskans en is ook aangener om in te wandelen dan een monotoon, donker bos.

Rita Thijs: in Herentals zijn ook open ruimtes gecreëerd, is dit de bedoeling dat dit zo blijft?

Ja, deze gebieden zijn inderdaad opengekapte om open te blijven.

Bart Sas: Kan bij het begin van de werken in de Goorkens openlijk gecommuniceerd worden via een bord?

Ja, dit is zeker de bedoeling.

Jef Van Hemelen: Maken loofbomen kans tegenover grove dennen?

Ze maken zeker kans. We houden bij de boomkeuze al rekening met de opwarming van de aarde, zodat onze bossen bestendig zijn tegen wat hen in de toekomst te wachten zal staan.

Bart Sas: Als het proces om gronden voor nieuw bos te verwerven zo moeilijk is, zijn houtkanten dan geen realistischer alternatief?

Houtkanten zijn eerder een taak voor regionaal landschap. Deze hebben zeker een meerwaarde om verbindingen tussen bossen te kunnen maken.

Gemeentes voorzien vaak gronden om in natura bossen te kunnen compenseren.

Ward Kennes: dan moet de gemeente deze gronden wel ter beschikking hebben. Dit is in Kasterlee niet het geval.

In landbouwgemeentes zoals Kasterlee is het niet evident omdat landbouwgrond een hogere economische opbrengst hebben. Het is ook een ingewikkelde procedure om landbouwgrond om te zetten in bosgrond.

Jef Van Hemelen: bij de Diestweg werd een open plek gekapt. Heeft ANB hier toezicht over? Wat is soms de reden van de kappingen?

Moet nagevraagd worden.

Rita Thijs: een grote bezorgdheid van de burgers omtrent de kaalkap. Ze vraagt naar duidelijke communicatie met borden bij zulke werken. Zo zien mensen het verschil tussen vergunde en illegale kappingen.

Ludo Lauwe: dit is zeker de bedoeling.

Bart Sas: Ook de gemeente heeft de taak om hier duidelijk te communiceren. De gemeente Lille geeft de boswachter bijvoorbeeld 2 pagina's plek in het gemeenteblad om de toekomstige plannen toe te lichten.

Marcel Van Mechelen: gezien de actuele belangstelling rond de klimaatproblematiek moeten bosbeheersplannen herzien worden en minder bomen gekapt worden, want mensen weten ook: bomen halen CO² uit de lucht.

Gemengde bossen zijn de best aangepaste bossen zijn het meest weerbaar voor de klimaatverandering, dit is op lange termijn de beste oplossing. Het werk dat ANB levert, dunningen en dergelijke, heeft als doel om onze bossen zo goed mogelijk aan te passen.

Het hout dat bij ons gekapt wordt, wordt gebruikt in de industrie. De CO_2 die uit de lucht gehaald werd, blijft dus opgeslagen.

Rita Thijs: moet een eigenaar van een privaat bos tussenkomen in de kost wanneer werken in zijn bos, zoals bv. dunning, doorgevoerd worden?

Bij boskap is er opbrengst. Deze opbrengst gebruikt de bosgroep voor eigen werking en de rest gaat naar de eigenaar. Alles wordt gedaan in overleg met de eigenaar.

Marcel Van Mechelen: betreft aanplanting Goorseweg. Is er een minimaal gerespecteerde afstand tussen de rand van de weg en de aangeplante boom? Ik heb gemeten: één boompje stond op 63 cm van de weg.

De bomen worden dichtbij de baan aangeplant met een verkeersremmende functie. De toegestane afstand is 50 cm.

Rob Guns: moeten er beveiligingswerken gebeuren voor de historische bomen met bovengrondse wortels?

Er is een boomexpert aangesteld om de bomen die scheef hangen te behandelen.

Door het toerisme wordt het proces van erosie enorm versneld. Zeker sinds het hoofd van de reus is er ook in de Hoge Mouw veel meer toerisme dan voordien. Daardoor wordt de Kempense Heuvelrug steeds kleiner en kleiner.

Bart Sas: de uitvoering van werken gebeurt vaak met grote machines. Dit schrikt mensen af. Kunnen er geen kleinere machines ingezet worden, die minder schade aanrichten in het bos?

Hier is verschil in: soms gebruikt men wel kleinere materialen. Het werken met grote machines is economische logica, anders wordt het te duur. Ze mogen echter niet overal rijden. Er zijn ruimingspistes voorzien waarlangs de machines hun werk kunnen doen.

Bart Sas: ook wij hechten veel belang aan communicatie naar de burgers toe.

Rob Guns: slotwoord